Screeningsskabelon for dysartri

Område	Funktion	Vurdering
Læber	Åbne/lukke munden Tænder på underlæben Trutmund Bredt smil u-i 10 gange med overdrivelse	Fint Besværet Ufuldstændigt Kan ikke Rytmisk Smilet forstyrret/asymmetrisk Hø.sidig hængende mundvig Ve.sidig hængende mundvig
	Ballonkinder hold i 15sek Skub luften fra side til side p-p-p 10 gange	Stabilt / ustabilt læbelukke Kan mobilisere luften fra kind til kind Aspiration
Læbelyde	m b p f v	
Tunge	Skub tungen fra kind til kind	Tempo og styrke Sideforskel
	Tungeplacering bag ved fortænder i overmunden Tungeplacering bag ved fortænder i undermunden	Fint Besværet Ufuldstændigt Kan ikke
	Ud 5 gange (protrusion)	Deviation Tempo Automatiseret Lige langt hver gang Kan ikke
	Op til næsen / ned til hagen (elevation/depression) Lateralt	Tempo Besværet Ufuldstændigt Kun den éne vej Kan ikke
Tungelyde	t d l n s (fortunge) k g (bagtunge)	Præcis eller uprækcis artikulation
Koordination	Ta-da (fortunge-fortunge) La-ka (fortunge-bagtunge) Ka-la (bagtunge-fortunge) Pa-ta-ka (læbe-for-bag)	Præcis eller uprækcis artikulation Dyskoordination Tempo

Iagttagelse gennem samtale, evt. suppleret med oplæsning og/eller gentagelse
Baseret på A91, TDU, SpAT og erfaring fra praksis

Ganesejl	a-a-a 5 gange, kort mellemrum	Ganebevægelse
	Ma-ba / na-da Klampenborg i::: (Gutzmanns prøve)	Normal resonans Hypernasalitet
Larynx	Aaaaa (udholdt vokal) Tælle på én resp.cyklus	Antal sekunder (fonationstid på 15sek ok)
	Tæl til 5 med stigende styrke Fra hvisk til fuld styrke	Kan ændre/kontrollere
	Glidetoner hhv. a og u	

Iagttagelse gennem samtale, evt. suppleret med oplæsning og/eller gentagelse
Baseret på A91, TDU, SpAT og erfaring fra praksis

Tale-/stemmeelementer

Talens forståelighed	Let at forstå Nogenlunde Svær Udtrætning
Respiration	Højcostal Abdominal Hyppig Nedsat Dyskoordination Hørlig inspiration
Fonation	Hyperfunktionel Hypofunktionel Afoni Luftfyldt Hæshed Abnorm styrkevariation Abnormt stemmeleje Tremor Ekstra lyde
Resonans	Åbent snøvl (hypernasalitet, høres på vokalerne) ⇨ Svage/manglende orale konsonanter (lyder som h-erstatning) Lukket snøvl (lyder som forkølelse, høres på nasalkonsonanterne) - OBS: skyldes IKKE dårlig ganefunktion! Næsepust / nasalt luftspild (høres samtidig med de orale konsonanter) - OBS: passiv konsekvens af ufuldstændigt ganesejlslukke Svælgresonans
Artikulation	Upræcise konsonanter Mangler visse konsonanter Vokalforvrængning
Prosodi	Langsomt tempo Hurtigt tempo Stigende tempo Manglende tryk Forkert tryk Umotiverede pauser Monotoni Afbrudte sætninger
Kompenserende spændinger	Medbevægelser

Iagttagelse gennem samtale, evt. suppleret med oplæsning og/eller gentagelse
Baseret på A91, TDU, SpAT og erfaring fra praksis